

Sygn. akt III KK 434/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Henryk Gradzik

SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej
w sprawie P.D.

skazanego z art. 197 § 1 k.k. i innych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 czerwca 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt VIII Ka [...] /17,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt III K [...] /16,

**1. na podstawie art. 536 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. uchyla
zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu
Rejonowego w B. co do skazania za czyn z pkt II aktu oskarżenia
i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania
Sądowi Okręgowemu w B. w postępowaniu odwoławczym,**

2. oddala kasację obrońcy skazanego P.D. jako oczywiście bezzasadną,

3. zwalnia skazanego P.D. od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2017 r., sygn. akt III K [...]/16, oskarżonego P.D. uznał za winnego tego, że:

I. „w okresie od 23 do 26 kwietnia 2016 r. w W. przy ul. [...], działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu wielokrotnie doprowadził przemocą K.G. do obcowania płciowego w ten sposób, że bijąc pokrzywdzoną po całym ciele, przytrzymując za ramiona i szyję, przypalając papierosem, wkładając jej palce, dłoń i butelkę po wódce w pochwę wielokrotnie doprowadził K.G. do odbycia różnego rodzaju stosunków płciowych, w wyniku czego doznała ona obrażeń ciała w postaci punktowych i smugowych oparzeń na szyi, pośladku lewym i nadgarstku lewym, podbiegnięć krwawych na żuchwie po stronie lewej i prawej, podbiegnięć krwawych i wybroczyn na szyi, podbiegnięć krwawych na obu goleniach i udach, przedramionach, pośladku lewym i lewej pachwinie, piersi lewej, podbiegnięć w okolicy kącika lewego oka i nosa, otarć naskórka przedsionka i strzępów błony dziewiczej oraz płytkich pęknięć na pograniczu skóry i śluzówki odbytu, które to obrażenia skutkowały naruszeniem czynności narządu ciała pokrzywdzonej na czas nie przekraczający 7 dni”, (czyn z pkt. I aktu oskarżenia) tj. popełnienia przestępstwa z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności (pkt I tiret 1 wyroku);

II. „w dniu 26 kwietnia 2016 r. w W. dokonał przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 500 złotych na szkodę K.G. w ten sposób, że za pomocą karty VISA nr [...], wydanej do prowadzonego w banku [...] BP na rzecz pokrzywdzonej rachunku o numerze [...] na jej prośbę wypłacił z bankomatu przy ul. [...] w W. pieniądze w kwocie 500 złotych, których następnie nie przekazał K.G., przywłaszczając jednocześnie dokument stwierdzający prawa majątkowe pokrzywdzonej w postaci tejże karty bankomatowej”, (czyn z pkt. II aktu oskarżenia) tj. popełnienia przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 tiret 2 wyroku).

W miejsce wymierzonych kar jednostkowych sąd *meriti* orzekł karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, a nadto, na mocy art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej K.G. kwotę 500 zł tytułem naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem.

Orzeczenie powyższe zaskarżył w całości obrońca P.D. Co do skazania za czyn z pkt. I aktu oskarżenia podniósł zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia szeregu przepisów prawa karnego procesowego (art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.), natomiast odnośnie skazania za czyn z pkt. II aktu oskarżenia – błędu w ustaleniach faktycznych, wnosząc o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie P.D. lub uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt VIII Ka [...] /17, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w ramach czynów przypisanych oskarżonemu w części dyspozytywnej wyroku przyjął, że czyn opisany w pkt I (aktu oskarżenia) został popełniony w dniach od 23 do 25 kwietnia 2016 r., za podstawę wymiaru kary za czyn opisany w pkt II (aktu oskarżenia) przyjął art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., uchylił rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz adw. M.B.-K. zwrotu kosztów obrony ustanowionej z urzędu, natomiast w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego. Zarzucił w niej rażące naruszenie przepisów postępowania: co do czynu z pkt. I (a/o) art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. (pkt 1 kasacji), art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. (pkt 2 kasacji), art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. (pkt 3 kasacji), art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. (pkt 4 kasacji), natomiast co do czynu z pkt. II (a/o) art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B..

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w B. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wobec oddalenia kasacji obrońcy P.D., jako oczywiście bezzasadnej oraz udziału w rozprawie kasacyjnej przedstawiciela procesowego skazanego, Sąd Najwyższy – stosownie do treści art. 535 § 3 k.p.k. – odstąpił od sporządzenia w tym zakresie pisemnego uzasadnienia poprzestając na podanych stronom motywach ustnych.

Niniejsze uzasadnienie ograniczone zostało więc wyłącznie do tej części rozstrzygnięcia, w którym orzeczono kasatoryjnie poza zakresem zaskarżenia i podniesionymi zarzutami na podstawie art. 536 k.p.k.

Przepis ten pozwala sądowi kasacyjnemu rozpoznać sprawę w zakresie szerszym w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 455 k.p.k. i art. 439 k.p.k. W tej sprawie w zakresie czynu zarzuconego oskarżonemu w pkt II aktu oskarżenia, a następnie przypisanego w pkt I tiret 2 wyroku Sądu Rejonowego w B., zakwalifikowanego jako przestępstwo z art. 284 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wystąpiła sytuacja, o której mowa w art. 455 k.p.k., czego w toku kontroli instancyjnej nie dostrzegł Sąd odwoławczy.

Zarówno z ustaleń faktycznych poczynionych już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i z samego opisu czynu przypisanego skazanemu wynika, że dokonane przez niego przywłaszczenie pieniędzy na szkodę K.G. dotyczyło kwoty 500 zł. Orzeczenie Sądu pierwszej instancji zapadło po dniu 1 stycznia 2017 r. Nie może budzić wątpliwości, że od dnia 1 stycznia 2017 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. (Dz. U. 2016, poz. 1456) wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalona została na poziomie 2000 zł. Powoduje to, mając na uwadze, że typ czynu zabronionego przywłaszczenia ma charakter przepołowiony, iż w dniu wyrokowania w tej sprawie (20 stycznia 2017 r.) przywłaszczenie rzeczy o wartości nieprzekraczającej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę (500 zł) stanowiło wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. Zatem czyn przypisany sprawcy obejmujący przywłaszczenie rzeczy o wartości 500 zł, nie mógł być uznany za przestępstwo z art. 284 § 1 k.k. Sąd Najwyższy w tym składzie podziela przy tym wyrażany jednolicie w orzecznictwie pogląd, że „przy orzekaniu w sprawach o czyny przeciwko mieniu, wobec których od dnia 9 listopada 2013 r. kryterium uznania takiego zachowania za przestępstwo albo za wykroczenie

stanowi określony w Kodeksie wykroczeń wskaźnika minimalnego wynagrodzenia za pracę, należy mieć na uwadze minimalne wynagrodzenie z daty orzekania w przedmiocie odpowiedzialności za taki czyn, a nie z daty jego popełnienia” (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 listopada 2015 r., II KK 209/14, LEX nr 1811975 i z dnia 15 listopada 2017 r., IV KK 322/17, LEX nr 2401081).

Oczywiste w tym stanie rzeczy jest, że w realiach tej sprawy nie było możliwe przyjęcie w odniesieniu do czynu z pkt II aktu oskarżenia kwalifikacji prawnej z art. 284 § 1 k.k., a skoro okoliczność ta została przeoczona przez Sąd Okręgowy w B., konieczne było orzeczenie przez Sąd Najwyższy poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, a więc uchylenie w tej części zaskarżonego wyroku i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Procedując powtórnie Sąd ten rozstrzygnie w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie, a więc co do oceny prawnej czynu zarzuconego w pkt. II aktu oskarżenia. Orzekając natomiast o karze, a także innych konsekwencjach karnych tego czynu, będzie miał na uwadze treść art. 10 § 1 k.w., przy uwzględnieniu kierunku wniesionej w tej sprawie kasacji oraz wiążącej się z tym zasady określonej w art. 443 k.p.k.

Z kolei, zwalniając skazanego od kosztów postępowania kasacyjnego kierowano się treścią art. 624 § 1 k.p.k. uznając, że w sytuacji wykonywania wobec skazanego kary pozbawienia wolności wymierzonej za czyn zarzucony w pkt. I aktu oskarżenia i przypisany w pkt. I tiret 1 wyroku Sądu Rejonowego, z modyfikacją dokonaną przez Sąd Okręgowy, uiszczenie tych kosztów byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

at